

elemzés kap helyet, amelyben a szerző egybeveti saját lexikográfiai projektjét, azaz készülő szótárának felépítését OLASZY szótárának (OLASZY, KAMILLA, Wortfamilien. Ein Wörterbuch der besonderen Art. Mustersätze, Aufgaben mit Lösungen 1–2. Olka, Budapest 2003–2004) szerkezetével, illetve koncepciójával. Az ehhez kapcsolódó vizsgálat során a veszprémi Pannon Egyetem hallgatói azt a feladatot kapták, hogy (két csoportra osztva) memorizálják a mindkét szótárban megtalálható *trinken* lemma szócsalád-elemeit. A vizsgálat eredményei jól illusztrálják a két szótártípus közötti lényeges különbségeket és a tematikus elrendezés szókincsfejlesztésben történő alkalmazási lehetőségeit, de sajnálatos módon a szótár lehetséges használóira vonatkozóan szinte semmilyen támpontot nem adnak. A tematikus szótár nyelvtanításban betöltött potenciális jelentőségéhez mérten a tanulmányban így nem jelennek meg elég hangsúlyosan a célcsoportok, illetve a szerző nem körvonalazza a „haladó nyelvtanulók” kategóriát, és nem ad legalább rövid jellemzést róluk. Ezzel összefüggésben tehát a továbblépés egyik fontos célterülete egy szélesebb körű kvalitatív empirikus teszt elvégzése lehetne, amellyel konkrétabban azonosíthatóak lennének azok a fejlett nyelvi tudatossággal rendelkező, magasabb nyelvi szinten álló és nyelvtudásukat fejleszteni kívánó tanulók, akik számára a szókincsfejlesztésben valóban hasznos segédeszköz lenne a szócsaládtár.

Összefoglalásként ismét szeretném aláhúzni, hogy a munka egyaránt szól német nyelvtanároknak és nyelvészeknek (lexikográfusoknak, rendszernyelvészeknek, pszicholingvistáknak, szakdidaktikusoknak), a készülő szócsaládtár pedig minden bizonynyal jó gyakorlati segédeszköz lesz majd – haladó németnyelv-tanulók és germanista hallgatók számára is.

HUBER ÁGNES

TÁRSASÁGI ÜGYEK

A Magyar Nyelvtudományi Társaság 109. közgyűlése

A Magyar Nyelvtudományi Társaság 2013. december 10-én az ELTE BTK Múzeum körúti tanácstermében tartotta meg 109. közgyűlését.

1. Kiss Jenő elnök üdvözölte a megjelenteket, és felkérte Manherz Károly egyetemi tanárt, tartsa meg előadását, melynek címe: „A magyarországi német dialektológiáról”.¹

2. Az előadás elhangzása után J u h á s z D e z s ő főtitkár terjesztette elő j e l e n t é s é t a Társaság 2013. évi működéséről:

Tisztelt Közgyűlés! A Magyar Nyelvtudományi Társaság 109. évének munkájáról a következőkben számolhatok be.

1. Az idén is három v á l a s z t m á n y i ü l é s ü n k v o l t: egy tavasszal, kettő ősszel.

¹ L. jelen számunk első tanulmányát.

a) A t a v a s z i üléstünket május 10-én tartottuk. Fő napirendi pontjaink a következők voltak: Az őszi program előkészítése, előadások és köszöntések megszervezése. Személyi ügyek tárgykörében – Keszler Borbála szakosztályelnök előterjesztésére – a választmány megszavazta, hogy a Magyar Nyelvi Szakosztály titkári feladatát Veszelszki Ágnes vegye át Tátrai Szilárdtól, mivel Tátrai Szilárd az újonnan megalakult pragmatikai tagozat titkára lett. A társasági kiadványokról Juhász Dezső főtítkár és Farkas Tamás titkár számolt be: időben megjelent a Magyar Nyelv és az Anyanyelv-pedagógia első száma, valamint az év elején a Névtani Értesítő tavalyi, 34. kötete. Juhász Dezső ismertette a Magyar Nyelv második, akkor szerkesztés alatt álló számának a tartalmát, amely többek között a 2012-ben rendezett pragmatikai kerekasztal anyagát és pragmatikai tárgyú hazai és nemzetközi kiadványok recenzióit tartalmazta. Röviden ismertette még az év elején napvilágot látott legújabb MNyTK.-számot is. (Erről a későbbiekben még szólok.) A választmányi ülést tagfelvétel zárta.

b) Az e l s ő ő s z i választmányi üléstünket október 15-én tartottuk. Ennek főbb napirendi pontjai az emlékérmekre és a megemlékezésekre javaslatot tevő bizottságok kiküldése, a tagfelvétel és a kiadványügyek voltak. A megemlékezési bizottság élén változás következett be: mivel Zsilinszky Éva korábbi elnök már nem tudta vállalni ezt a megbízást, helyette elnökünk Korompay Klárát javasolta. Javasolta továbbá a bizottság bővítését egy új taggal, Fábíán Zsuzsanna személyében. A Révai-bizottságban is változás állott be: a Nyírkos István tagtársunk halálával megüresedett helyre elnökünk Hoffmann Istvánt javasolta, Hoffman István Bárczi-bizottságbeli helyére pedig Dömötör Adrienne-t. A választmány minden személyi javaslatot egyhangúlag támogatott. A bizottságok megújítása után, a kiadványokra térve Juhász Dezső főtítkár számolt be arról, hogy megjelent a Magyar Nyelv második és harmadik füzet, az Anyanyelv-pedagógia harmadik száma; szerkesztés alatt van a Névtani Értesítő idei számának anyaga, melynek központi témája a helynév-standardizáció lesz. A Magyar Nyelv technikai előállításában a harmadik számtól kezdődően változás állt be: a tördelést Szabó Panna doktorandusz vette át az Argumentum Kiadótól. Szabó Panna szakértelmét és megbízhatóságát már bizonyította néhány kiadvány szakszerű tördelésével, és az új feladatkörben is jól helytállt. – A választmányi ülésen tagfelvételre is sor került.

c) Az i d e i h a r m a d i k v á l a s z t m á n y i ü l é s ü n k, amelyet december 3-án tartottunk, hagyományosan a közgyűlés előkészítésének jegyében zajlott. A közgyűlés helyszínéről, az elhangzó előadás címéről elnökünk tájékoztatta a megjelenteket. A decemberi választmányi üléstünkön elfogadtuk az emlékérmek és emléklapok odaítélésére kiküldött bizottságok javaslatait. Idén a Társaság két díjat ad ki: a Csűry Bálint- és Gombocz Zoltán-emlékérmét. A bizottságok elnökeinek javaslatát a választmány egyhangúlag támogatta. A megemlékezési bizottság javaslatai elkészültek a jövőre ke-rek évfordulót ünneplő tagtársak névsorára és a köszöntő személyekre. Technikai okok miatt ezt a listát a választmányi tagok ímélnél kapták meg, és ugyanilyen formában nyilvánítottak véleményt. A választmányi ülésen tagfelvételre is sor került. – Az egyéb napirendi pontok között Juhász Dezső főtítkár beszámolt arról, hogy a Magyar Nyelv kiadását 2014-ben a Társaság önállóan végzi, a nyomdai munkákat pedig az Argumentum Kiadótól – egy versenypályázat eredményeinek értékelése után – a START Nyírségi Nyomda veszi át. Hasonló versenypályázatot ezen túl minden évben kiírunk

majd, a megbízások tehát csak egy naptári évre szólnak. Jövőre változnak a társasági folyóirat technikai szerkesztési szabályai is. A változtatások oka egyrészt a kor elvárásaihoz való igazodás, másrészt pedig az a törekvés, hogy minél több technikai megoldás legyen azonos vagy hasonló a nagyobb nyelvészeti folyóiratok gyakorlatában. Eddig a Magyar Nyelvőr, a Nyelvtudományi Közlemények és a Névtani Értesítő szerkesztői jelezték a szándékukat a közös megoldások keresésében.

2. A tavaszi és őszi felolvasó üléseink száma Budapesten – ide számítva a mai és jövő heti előadást is – összesen 15. (Betegség és technikai okok miatt 3 maradt el.) Kilencet a Magyar Nyelvi Szakosztály rendezett, hármat az Általános Nyelvészeti Szakosztály, kettőt a Finnugor Szakosztály. Az Idegen Nyelvi Szakosztály két tervezett előadásából sajnos csak egyet tudott megtartani. Az elmaradt előadások egy része átkerül a következő félév programjába. Az előadók időrendben a következők voltak: Bárh János, Antalné Szabó Ágnes, Salánki Zsuzsa, Slíz Mariann, Tóth Etelka, Markó Alexandra, Szabó Tamás Péter, Cs. Nagy Lajos, Surányi Balázs, Szili Katalin, Csepregi Márta, Tóth Valéria, Pátrovics Péter, Giampaolo Salvi, Kiss Jenő.

Tavaszi és őszi szakmai programunkat színesítette egy-egy kerekasztal-beszélgetés is. Május 21-én az Általános Nyelvészeti Szakosztály Pragmatikai tagozata és a Magyar Nyelvi Szakosztály Pragmatika és szemantika és kognitív nyelvészetben címmel közösen rendezett eszmecsere. A vitaindítót Tolcsvai Nagy Gábor és Tátrai Szilárd tartotta. November 12-én Az anyanyelv-pedagógia szolgáltatásban címmel a Magyar-tanári tagozat tartott rendezvényt, melyen az ötéves Anyanyelv-pedagógia folyóirat szerkesztője számolt be a tapasztalatairól. A tájékoztatást beszélgetés követte, moderátor a felelős szerkesztő, Antalné Szabó Ágnes volt.

Társaságunk egyik társszervezője volt az október 13-án a Magyar Tudományos Akadémia rendezett interdiszciplináris konferenciának, amelynek címe A félezer éves magyar orvosi nyelv volt.

Az idei felolvasó üléseken köszöntöttük, illetve köszöntjük a hetvenéves Vörös Ottót, Lőrinczi Rékát, Csúcs Sándort, Hessky Reginát, Gadányi Károlyt, Honti Lászlót, Gallasy Magdolnát, a nyolcvanéves Ördög Ferencet és Balogh Lajost. Jó egészséget, további munkakedvet kívánunk minden jubiláló tagtársunknak!

A Magyar Nyelvi Szakosztály két tagozatának munkájáról a következő rövid híradásokkal adok számot: a) A Névtani tagozat egy síkfőkúti, egy budapesti és egy dunaszerdahelyi tanácskozással, valamint három budapesti és három debreceni egyéni előadással gazdagította a Társaság éves programját. A síkfőkúti és a dunaszerdahelyi konferenciáról a vidéki csoportok részbeszámolói kapcsán fogok beszélni, a budapesti tanácskozásnak a Károli Gáspár Református Egyetem adott helyet június 11-én. A névtani terminológia, azon belül az egységesítés problémakörét körüljáró rendezvényen 6 előadás hangzott el, majd egy kerekasztal-megbeszélés zárta a konferenciát. – b) A Magyar-tanári tagozat május 25-én tizenhatodik alkalommal rendezte meg a Simonyi Zsigmond helyesírási verseny Kárpát-medencei döntőjét öt országból érkező több mint 300 diák és pedagógus részvételével. A Társaság keretében működő Szemere Gyula anyanyelv-pedagógiai kutatócsoport tagjai közül többen bekapcsolódtak az ELTE BTK Szakmódszertani Központjában alakult tanárképzési kutatócsoport munkájába. Az év során több alkalommal szakmai véleményt fogalmaztak meg a tanárképzés átalakításával kapcsolatos tervekéről. December 7-én társaságunk és az ELTE közös szervezésében tartottuk

a III. Vályi András anyanyelv-pedagógiai konferenciát. A neves oktatási szakembereken kívül előadókkal képviseltette magát a Nemzeti Erőforrások Minisztériuma és az Oktatási Hivatal is. A központi téma a pedagógus életpályamodell bevezetése volt. A plenáris előadásokat szakmódszertani előadások és műhelyfoglalkozások követték négy szekcióban. Társsszervezőként részt vettünk az Eötvös József országos középiskolai szónokverseny iskolai, regionális és országos fordulójának megrendezésében is.

3. Vidéki csoportjainktól a következő rendezvényekről kaptam tudósítást:

A debreceni csoport az idén 9 előadást tartott. Az előadók időrendben: Reszegi Katalin, Fehér Krisztina, Fehér Krisztina – Pethő Gergely – Veréce Viktória, Boda István Károly – Bodáné Porkoláb Judit, Tóth Valéria, Kocsány Piroska, Lars-Gunnar Larsson, Györfly Erzsébet, Veréce Viktória.

A Társaság szegedi csoportja 2013. március 1-jén és 2-án Gyulán rendezte meg az Implom József középiskolai helyesírási verseny Kárpát-medencei döntőjét. A Nemzedékek Tudása Tankönyvkiadó segítségével szervezett szakmai továbbképzésen Balázs Géza, N. Császi Ildikó, Kiss Jenő, Nagy János, Cs. Nagy Lajos, Takács Edit előadása volt műsoron. A rendezvény megnyitóján a magyar helyesírás ügyében kifejtett tevékenységéért Implom József-díjat vehetett át Balázs Géza, Győri Etelka és Kiss Jenő. – A Weöres Sándor-emlékév szegedi rendezvényei közül kiemelkedett az a kutatói konferencia, amelyet 2013. október 18-án az SzTE Juhász Gyula Pedagógusképző Karán szervezett a Társaság és a JGYPK Alkalmazott Nyelvészeti Tanszéke, segítséget nyújtott hozzá az SzTE Rectori Hivatala is. A kerekasztal-beszélgetés középpontjában Weöres Sándor és az idő összefüggései álltak. A konferencia anyaga a Tiszatáj című folyóirat lapjain jelenik meg 2014 elején. – A Társaság és a SzTE JGYPK Alkalmazott Nyelvészeti Tanszékének szervezésében ünnepelték kollégák és tisztelők Rozgonyiné Molnár Emma tagtársunkat nyolcvanadik születésnapja alkalmából, 2013. november 28-án. A tisztelgő előadást V. Raisz Rózsa tartotta.

A szombathelyi csoport a tagtársak egyéni szereplésein kívül egy konferencia megrendezéséről tudósított. Vörös Ferenc szervezésében 2013. június 8-án Dunaszerdahelyen zajlott le A nyelvföldrajztól a névföldrajzig IV. című konferencia. Az 14 előadás a személynevek és a nyelvi kölcsönhatások összefüggéseivel foglalkozott. Vörös Ferenc egy saját előadással is gazdagította a szombathelyi csoport rendezvényeit.

A Társaság nyíregyházi csoportja a Nyíregyházi Főiskola Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézetével karöltve november 28–29-én interdiszciplináris konferenciát szervezett a magyar tudomány napja alkalmából, Regionalitás határok nélkül címmel. A rendezvényen a következő tagtársaink tartottak előadást: P. Lakatos Ilona, T. Károlyi Margit, Minya Károly, Pethő József, Bényei Ágnes, Sebestyén Zsolt, Szabó G. Ferenc.

A pécsi csoport idei tevékenységének kiemelkedő eseménye egy április 22-i konferencia Találkozások az anyanyelvi nevelésben címmel, amelyet Szépe Györgynek, a Pécsi Tudományegyetem professzora emlékének szenteltek. A két plenáris előadás után 12 szekcióban folytatódott a munka. A jeles tanár és kutató emléket egy alapítvány és egy róla elnevezett díj (érem) is szolgálja ezentúl. Az első díjazott Bánréti Zoltán lett.

A Heves megyei csoport egy tudományos előadás megrendezéséről adott hírt, ez az Eszterházy Károly Főiskolával közös szervezésben valósult meg: Fáy Tamás előadását hallgatták és vitatták meg.

A speciális névtani találkozók közé sorolhatjuk a május 30-a és június 1-je között immár nyolcadik alkalommal megtartott helynévtörténeti szemináriumot is, amelyet a Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke, illetőleg a Társaság debreceni csoportja és névtani tagozata szervezett. A helyszín az Egyetem síkfőküti alkotóháza volt. Az előadásokat a hagyományoknak megfelelően a Helynévtörténeti tanulmányok soron következő kötete tartalmazza majd.

4. Saját kiadványaink között első helyen szólok a Társaság folyóiratáról, a Magyar Nyelvről. A lap a szűkös pályázati lehetőségek és korlátozott mértékű akadémiai támogatás mellett változatlan terjedelemben jelenik meg. A negyedik szám anyaga nyomdába került, remélhetőleg karácsony előtt megjelenik. Bízunk benne, hogy a stagnáló központi támogatást jövőre, az önálló kiadói és az új nyomdai feltételrendszerben még hatékonyabban tudjuk kihasználni.

A Névtani Értesítő a 35. számát készül megjelentetni, az Anyanyelv-pedagógia internetes folyóirat az ötödik évfolyamát zárta, megjelenése folyamatos. Mindkét kiadvány a nehéz pénzügyi feltételek ellenére változatos tartalommal, magas színvonalon képviseli a szakterületét.

A gazdasági válság a könyvkiadásunkra is komoly terheket ró. Már évtizedek óta csak olyan kiadványok megjelentetését vállaljuk, amelyeknek a nyomdaköltségét a szerkesztő már valahonnan – főleg pályázati keretből vagy más intézmények bevonásával – előteremtette. A Magyar Nyelvtudományi Társaság Kiadványai sorozatban az idén sajnos nem jelenik meg újabb könyvünk. Előrehaladott állapotban van egy 16. századi jobbágleveleket kritikai kiadásban közzevető mű kéziratának az elkészítése, de a megjelenés a jövő évben várható. A partnerkiadó az Országos Levéltár lesz. – A kiadványok kapcsán említtem meg, hogy Társaságunk könyvadományokkal szokta támogatni a határon túli hungarológiai műhelyeket és kutatókat, valamint néhány egyetem és intézmény nyelvészeti könyvtárát. Örömmel járulunk hozzá könyv- és folyóirat-adományokkal az anyanyelvi versenyek díjazásához is (pl. helyesírási vagy szónokverseny).

5. Mind a pályázatok lebonyolításában, mind pedig a Társaság pénzügyi és adminisztrációs ügyeinek vitelében nélkülözhetetlen szerepet játszik Bakonyiné Tóth Gabriella szervezőtitkárunk. Köszönjük odaadó munkáját.

6. Néhány szó a tagfelvételről. Tavaszi és őszi választmányi ülésünkön 7 új tagot vettünk fel, ez fele a tavalyinak. Minden tagtársamat arra kérem, hogy buzdítsa a fiatalokat, egyetemi hallgatókat, doktoranduszokat, a tanár kollégákat, illetve a magyar nyelv ügye iránt elkötelezett értelmiségieket, hogy jelentkezzenek Társaságunk soraiba.

7. Elhunyt tagtársaink közül név szerint is megemlítem Nyirkos Istvánt, választmányunk egykori tagját, a debreceni egyetem professzor emeritusát. Emlékét tisztelettel és kegyelettel megőrizzük.

8. Ez alkalommal is szeretném felhívni a figyelmet társasági honlapunkra (www.mnyt.hu), ahol igyekszünk mindig friss információkkal szolgálni. Működik a honlapja folyóiratainknak és tagozatainknak is. A friss hírek közé tartozik, hogy november folyamán az Anyanyelvápolók Szövetsége Kiss Jenőt, társaságunk elnökét Lőrincze Lajos-díjjal tüntette ki. Elnökünk sokoldalú tudományos, oktatási és közéleti tevékenységéért az ELTE BTK Pro Facultate aranyérmét is elnyerte. Ugyancsak az ELTE Bölcsészkarának kitüntetését, az Ürményi József-díjat kapta Antalné Szabó Ágnes tagtársunk, a Magyarartnári tagozat elnöke a tanárképzés ügyének kiemelkedő szolgálatáért. A. Molnár Ferenc, a

Miskolci Egyetem professor emeritusa pedig Károli Gáspár-díjban részesült. A Társaság vezetősége és tagsága nevében szívből gratulálok a kitüntetetteknek a szép elismerésekhez!

Beszámolóm végén kívánok minden tagtársunknak kellemes ünnepeket, azt követően pedig jó munkát, sok sikert és örömeiben gazdag új esztendőt! Kérem jelentésem elfogadását.

3. A közgyűlés a főtitkári jelentést egyhangúlag elfogadta. Ezután Kugler Nóra ismertette a számvizsgáló bizottság jelentését. A bizottság ellenőrizte a Társaság iratait, és azokat rendben találta. A közgyűlés a jelentést egyhangúlag elfogadta. Ezután Gerstner Károly olvasta fel a pénztárosi jelentést:

A közhasznúsági jelentés alapja a gazdálkodásáról a számviteli törvénynek és a kapcsolódó előírásoknak megfelelően egyszerűsített éves beszámoló összeállítása. A jelentés szerves részét képezi a 2013. december 31. fordulónappal lezárandó mérleg és eredménykimutatás. (A pénzügyi mérleg tehát csak a naptári év végét követően zárható le.)

A Társaság tagdíjbevételei, akadémiai támogatása és a pályázati bevételei jelenleg valamivel magasabbak, mint a kiadási oldalon szereplő tételek. A Társaság folyamatosan törekszik arra, hogy kiadásait és bevételeit egyensúlyban tartsa, megőrizve működésének pénzügyi alapjait. 2014-ben tehát a relatív pénzügyi egyensúly megtartása – optimális esetben szerény mértékű többlet elérése – az egyik fontos feladat.

A Társaság 2013. évi pénzforgalma a következőképpen alakult:

Bevételek: 5.931.796 Ft

2012. évi maradvány:	–16.500 Ft
MTA-támogatás:	745.000 Ft
SZJA 1% felajánlásából (a NAV még nem utalta át):	174.396 Ft
Tagdíj (171 főtől):	496.000 Ft
Pártolói tagdíj:	60.000 Ft
Kiadvány-értékesítés:	172.900 Ft
Egyéb (pályázatok, képzések stb.):	4.300.000 Ft

Kiadások: 5.839.200 Ft

Személyi kiadások:	3.740.000 Ft
Főfoglalkozású bére (br. 70.000 Ft):	840.000 Ft
Szerkesztői, egyéb díjak:	2.900.000 Ft
Kifizetéseket terhelő járulékok:	492.100 Ft
Készletbeszerzés:	456.800 Ft
Egyéb dologi kiadás:	1.129.350 Ft
Bérleti díj:	120.000 Ft
Postaköltség:	85.250 Ft
Banki költség:	181.600 Ft
Egyéb (tárhelyköltség, javítás, versenyszervezés):	742.500 Ft
Időben elhatárolt fizetési kötelezettség (NAV):	20.950 Ft

A Társaságnak 2013-ban kerekítve 92.600 Ft maradványa keletkezett.

4. Kiss Jenő elnök megköszönte a beszámolókat és megnyitotta az utolsó napirendi pontot, a társasági díjak, kitüntetések átadását. Elmondta, hogy idén a Társaság két emlékérmét ítél oda a kiküldött bizottságok javaslata alapján. Ezeket méltató szavak kíséretében adta át a kitüntetetteknek. A Gombocz-emlékérmét Vargha Fruzsina Sára, a Csűry-emlékérmét Fülöp Lajos kapta.

5. Kiss Jenő elnök gratulált a díjazottaknak, és kellemes ünnepeket kívánva berekesztette a közgyűlést.

Összeállította: JUHÁSZ DEZSŐ

Nyirkos István

(1933–2013)

Nyirkos Istvánt tanári és kutatói pályája szinte teljes egészében a Debreceni Egyetemhez kötötte. Halála e közösség számára nagy veszteséget jelent, de gyászolják őt hazai és külföldi nyelvész kollégái és a társtudományok képviselői is.

Nyirkos István 1933. augusztus 1-jén született Sátoraljaújhelyen. Iskolai tanulmányait követően 1951-ben a debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem magyar nyelv és irodalom szakos hallgatója lett, ahol 1955-ben szerzett tanári oklevelet. Ezt követően tanársegédként kezdett dolgozni az egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszékén.

Tudományos pályája a nyelvjáráskutatás területén indult, első publikációi e témakörben jelentek meg:¹ a gyermek- és ifjúkorából jól ismert és szeretett tágabb szülőföld, az abaúji Pusztafalu ő-ző nyelvjárászigete adta ehhez számára a témát. Egyetemi doktori címet 1961-ben Az abaúji nyelvjárás magánhangzó-rendszere című értekezésével szerzett. A körülmények akkoriban nem tették lehetővé, hogy ezt a munkát monográfiává érlelhesse, eredményeit azonban több terjedelmes tanulmányban közzétette. A nyelvjárási tematika ezt követően inkább csak mint mellékszál jelent meg írásaiban, a népnyelv azonban – mint a nyelvi gazdagság kifogyhatatlan tárháza és a nyelvi változások tanulmányozásának élő terepe s emellett a nyelvtörténetnek is fontos forrása – kutatói figyelmének mindig is a homlokterében maradt. A nyelvjárási terepgyakorlatok alkalmával évtizedeken át hallgatók százait vezette be e munka varázslatos világába, s ezeken az alkalmakon leginkább azt lehetett megtanulni tőle, hogy az emberi személyiség közvetlensége, a kutatónak mások és a világ iránti érdeklődése a legfontosabb módszertani eszköz az adatközlők hiteles megszólaltatásához. A dialektológiai tematikával is szoros kapcsolatban áll a különböző nyelvváltozatok iránti megkülönböztetett figyelem: számos elméleti szempontból is fontos tanulmányt tett közzé a nyelvváltozatok rendszerezésének problematikájáról.

Nyirkos István a leíró és a történeti nyelvészet számos területét művelte az alaktan-tól a mondattanon át a névkutatásig, ám munkásságának középpontjában egy sokak által szinte lezártnak tekintett tudományterület, a hangtörténet kutatása állt. Figyelmét több-

¹ A bibliográfiai utalásoktól néhány esetet kivéve eltekintek, Nyirkos István tudományos publikációinak jegyzéke megtalálható a Magyar Nyelvjárások 41. (2003. évi) kötetében (19–31), valamint az alábbi helyen: http://mnytud.arts.unideb.hu/adatok/nyirkos/nyirkos_publ.pdf.